

FINDING NEVERLAND

CAO VỊ KHANH

Có lần em hỏi tôi người ta có thể sống thực trong một thế giới ảo. Câu hỏi vượt ra khỏi đôi môi cắn chỉ, bần khoản như ngón tay nhỏ rụt rè, gỏ dọ dẫm lên cánh cửa đời đã đóng kín. Tôi không có câu trả lời. Em cũng không hỏi lại. Nhiều năm sau nữa, sự im lặng của tôi đã như một thú nhận về cái giới hạn đáng buồn của trí tưởng chúng ta khi phải đối đầu với thực tại.

Tháng tư năm nay, cùng với mùa xuân về sớm trên những đọt cây và những nóc chim thành phố, người ta đem chiếu ra mắt cuốn phim Finding Neverland của đạo diễn Marc Forster, kể lại giai thoại sáng tác của tác giả chuyện Peter Pan. Nói về một tác giả của những giấc mơ hoang đường là một cố gắng tưởng tượng thêm lần nữa về một sự tưởng tượng vốn đã phá vỡ hết mọi ranh giới của hiện thực. Peter Pan vốn là biểu tượng tuyệt vời của mọi giấc mơ thời chưa lớn. Và chính là nhân vật vẫn hay đi đi về về giữa cõi mơ và cõi thực trong mỗi chúng ta. Trong bóng tối kín bưng của rạp hát, tôi nhớ đến câu hỏi của em.

Làm sao một người, lúng túng giữa mọi thứ ràng buộc của đời sống, có thể thoát ra và... bay bổng?

Thử nghĩ đến một ngày của James Matthew Barrie, nhà viết kịch của Luân Đôn những năm đầu thế kỷ hai mươi. Bản kịch mới nhất không thành công, đời sống lứa đôi thì đang đến hồi nguội lạnh và nguồn cảm hứng sáng tạo lại tự nhiên tắc tị. Ông loay hoay một mình, bí lối. Mọi tâm tình duy nhất còn lại là con chó Pothos mà ông vẫn thường dẫn đi dạo loanh quanh ở công viên Kensington. Vậy đó rồi ông gặp gia đình của người góa phụ trẻ với bốn đứa con trai cùng chạng tuổi. Họ kết bạn với nhau. Và người viết kịch tự dưng như muốn sửa lại cái tuổi thơ buồn thảm và mất mát của mình (cái chết đột ngột của đứa anh trai thân thiết mới 14 tuổi và nhất là cái tình thương lợt lạt của bà mẹ không bao giờ hồi phục lại được sau cái tang đó) đã bày đầu cho những người bạn nhỏ của ông ta những trò chơi... con nít. Thứ trò chơi mà óc tưởng tượng là chất liệu đầu tiên. (Em có còn nhớ tới không những con búp bê bằng nhựa mà em đã tô son vẽ mắt, quần vải choàng khăn... rồi ẩm bông đong đưa ru ngủ trong một góc phòng ngủ khi cha mẹ còn đang bận bịu giữa phố chợ đông người...)

Bằng sự đồng lõa tuyệt vời của bốn người bạn nhỏ, ông ta đã cùng họ, bỏ lại cái thực tại vây khốn (sự nghiệp thất bại và những mề nheo của thiên hạ, hạnh phúc đổ vỡ và những mai mỉa của người vợ lạnh lùng...) chấp cánh bay vèo vào thế-giới-thực-mà-không-thực... khoảng trời xanh và mây trắng, lá nỏn và nhựa thơm, ong bướm phương phi và hoa cỏ óng ả, mọi lời nói đều phá thể, mọi hành động đều phá cách... ngay cả đến những tên cướp biển cũng không thiếu phần mã thượng... ông say mê sắp đặt bày biện trên đôi cánh vô cùng của một trí tưởng tượng vô biên... Ông dẫn dắt đám nhỏ (hay dẫn dắt chính ông) vào những cảnh sống phi thường mà đời thường đã chặn bít hết mọi lối thoát. Có phải không em, nói như lời một nhân vật trong chuyện, trong mỗi chúng ta đều có một nàng tiên đang thêm thiếp ngủ chỉ chực chờ được gọi dậy để chấp cánh bay lên... bay lên khỏi những ràng buộc vụn vặt và muộn phiến của đời sống. Nhờ vậy bà mẹ góa và bốn đứa con túng thiếu đã tìm lại được nụ cười hồn nhiên và sáng khoái mặc kệ những bữa cơm đạm bạc, những bộ quần áo giẻ tã vá vai và hàng hà sa số nợ nần cứ giằng co đeo đuổi. Ông đã mơ lại cùng những đứa bé chưa biết nói dối những giấc mơ chân thật nhất của một đời người. Ông đã dẫn đường cho bày trẻ tìm đến cái thế giới thần tiên. Con đường ngắn và thẳng băng : "Hãy nhắm hướng của ngôi sao thứ nhì bên phải và bay thẳng về phía rặng đông". Ở đó họ có tất cả. Hoàng tử và giặc biển. Công chúa và ngư nữ. Ở đó những con cá voi biết nói. Những trái bí thành xe song mã. Hoa biết cười. Chim chóc biết hát. Ở đó những kẻ sát nhân phải đền tội. Và những người hiền lương sẽ được hưởng phúc lâu dài. (vậy chớ đó không phải là giấc mơ thuần hậu nhất của con người hay sao?) Ông đã biến họ thành những giấc mơ của chính họ, sống đúng theo mẫu mực mà chính họ đã tự vẽ ra cho mình bằng cái chức năng kì diệu nhất của bộ óc con người, sức mạnh của sáng tạo. Trong thoáng chốc, đứa bé tí

hơn như ngón tay út cũng đủ biến thành tay giang hồ bạt mạng, một góc vườn nhỏ cũng có sức hoá thành rừng cây bạt ngàn, một vũng nước mưa bỗng mênh mông thành biển cả... Và nếu cần, một đôi cánh mỏng sẽ đưa người ta bay qua vạn dặm, núi đèo, sông nước, trường thành... sẽ không có gì cầm chân người ta lại được ở bên này cái cõi đời lạnh lẽo và buồn bã này. Ngay cả cái chết cũng không còn là tử biệt.

J.M. Barrie từ đó viết nên một tác phẩm để đời. Peter Pan. Ý như cuộc phản kháng hiền lành nhất của những đứa trẻ bị ép làm người lớn. Peter Pan, người bạn đồng hành thân thiết nhất của không biết bao nhiêu thế hệ trẻ con bị bỏ quên trong những gian phòng kín cửa. Khi bên ngoài trời cao và đất rộng cứ lao xao bao nhiêu là tiếng gọi lên đường.

Cuối cùng, người mẹ trẻ bị bạo bệnh mất, bỏ lại bốn đứa con thơ. Để trả lời cho nỗi lo không còn nhìn thấy mẹ của đứa bé thông minh và nhạy cảm nhất, ông đã dạy dỗ nó một niềm tin về một cơn mộng. Và qua làn lệ mỏng, đứa bé đã tin... và nhìn thấy lại mẹ, ngay khi những lớp đất thô vừa lấp kín lòng huyết tói.

Phim kết thúc bằng cái hình ảnh tự nhòa đi của hai nhân vật chánh, người văn sĩ và cậu bé con vừa khám phá được cái thế giới ảo ở ngay chính trong cuộc đời thực. Mơ mộng có phải là cái vũ khí tự vệ cuối cùng của con người, kể cả những kẻ yếu đuối và cùng khốn nhất. Cái khả năng sáng tạo phi thường tiềm ẩn trong một góc bí nhiệm nào đó của bán cầu não trái đã và sẽ còn mở ra cho chúng ta những lối thoát không ngờ. Người ta có thể giam tù một thân xác nhưng không bao giờ, không bao giờ người ta khóa chặt được một tinh thần. Ở hai đầu một nỗi thương nhớ vẫn là sự chung đụng của hai tâm hồn. Và như vậy trí tưởng vẫn là con đường ngắn nhất để phá vỡ những sinh ly. Uống giọt nước đã chảy xuôi từ đầu sông về cuối sông có phải là cái biểu tượng hợp nhất của mộng và thực, của khả năng vượt thoát trong những hoàn cảnh bức bách, của cái chung trong cái riêng...

Nhà văn thất bại trong cuộc đời đã mở cửa một thiên đường cho cậu bé mồ
côi. Và có phải, từ đó ông cũng đã chấp cho ông đôi cánh vạn năng thoát bay
khỏi những hạn hẹp của đời sống.

Và từ đó ... nghệ thuật !

Và từ đó ... những tuyệt phẩm !

Như vậy, tôi có trả lời được em chưa, câu hỏi đó ?

Cao Vị Khanh